zijn, dan werd wel het Woord gebracht maar Zijn eis voor onze dag verwaarloosd. En dan zou het beter zijn, dat de prediker niets anders deed dan dat Woord voorlezen, omdat de Geest des Heren het altijd beter heeft gezegd, dat enig mens dat kan „verklaren", d.w.z. met zijn eigen woorden weergeven.

Ook gaat het niet aan, dat wij zeggen: wij zullen de hoofdzaak vermelden, en dan inzonderheid uit het Nieuwe Testament, het belangrijkste: dus een keuze doen naar onze wil, of onze gemakzucht, of onze vrees voor mensen, want het is toch wel heel brutaal voor een mensenkind, als het bepaalt, wat nu wezenlijk van belang is in het Woord Gods en wat niet, en dus wel verwaarloosd kan worden.

De prediking van het Woord is dus het brengen van het Woord met zijn eis en zijn vloek, zijn hoogst ernstig vermaan voor heel ons leven. Zij moet, wat men thans zegt, „concreet" zijn. Ons wat hebben te zeggen voor elke voetstap, die wij hier op aarde moeten doen.

Nu werpt men hier wel eens tegen, dat wij dan te doen hebben met de mening van de prediker en dat elk kerkmens toch ook recht op een eigen mening heeft. En dan klaagt men over inlegkunde.

Prof. Is. van Dijk merkte eens op, dat de prediker van het Woord, die er niets in te leggen heeft, er ook niets kan uithalen.

Deze opmerking is volkomen juist, als wij haar goed opvatten.

Vooreerst moet, als de prediker handelt over een bepaalde tekst of Schriftgedeelte, hij wel verstaan, dat daarbij het ganse Woord Gods betrokken is van het begin tot het eind en dus daarbij waarlijk ingelegd moet worden. Want dat woord is een geheel.

De indeling in teksten is goed geweest, maar zij kan ook leiden tot het verbreken en krachteloos maken — voor ons dan — van het Woord Gods, zodat elke ketter zijn letter heeft.

Maar — en dit in de tweede plaats — dan volgt toch ook, dat de prediker gans ons leven, onze tijd met al zijn zorgen en begeerten en gevaren, maar ook met de zegeningen die God ons geeft, in zijn verkondiging moet weten „in te leggen". Het gedurig vermaan voor leer en leven. En wie wil eens vertellen, wat daartoe niet behoort?

Wat hebben wij buitengesloten, toen wij ons ja in ons belijden uitspraken, wat heeft de Koning der kerk daar buitengelaten toen ons in Zijn Naam de vraag onzer gehoorzaamheid werd gesteld?

Maar nu is het merkwaardig hoe knap wij zijn, om op ons gul belijden ons afdingen te laten volgen.

Ons werd in dat gewichtige ogenblik onzer openbare belijdenis gevraagd, of wij, als wij ons in leer en leven kwamen te misgaan, zouden luisteren naar de vermaning, de t u c h t der kerk. In leer en leven en daarbij niets uitgesloten.

En wij hebben misschien bij die „tucht" alleen maar gedacht aan heel erge morele overtredingen, die de wereld ook nog weet af te keuren. Maar de leer? Nu ja, dat is weer wat anders.

Ondanks het feit, dat wij, wie weet hoe vaak, over Zondag 31 hoorden prediken, dachten wij er wel aan, dat de tucht allereerst is de verkondiging van het Woord Gods?

Wij hebben er niets op tegen, dat vóór de preek in het „lange gebed" — al te lang menigmaal — vergeving werd gevraagd voor onze zonden, ons „misgaan" van de week, die voorbij ging.

De dominé mag dat zo zwaar laten wegen als hij maar wil, als het blijft nl. bij het schulderkennen zo in het algemeen, wat een uitermate gemakkelijke en aangename bezigheid is in onze tijd. Men lost er alle kwesties mee op.

Maar als de preek daarna zeer concreet op een bepaalde zaak wijst, die ons bezig hield, of morgen bezig moet houden, en dan op ons misgaan wijst, dan fronst menigeen het voorhoofd, en rijst er in het hart verzet.

Moet dat nu in de prediking worden gezegd? Wij komen daar toch niet om vermaand te worden, maar „gesticht", d.w.z. ons gemoed moet worden gestreeld, wij moeten aangenaam in de kerk kunnen zitten, en niet geraakt worden in onze speciale gevoelens of liefhebberijen of allerlei eigenwillige keuze voor uit of voor dat in ons dagelijkse bestaan. Wij willen een „zegen" ontvangen, d.w.z. horen wat ons bevalt. De prediker moet ons wat geven voor ons „geestelijk" leven, en dat is een apartement, dat wij gaarne waterdicht afsluiten van ons leven van de dag.

Het is immers Zondag, de dag onzer godsdienstigheid. Het vervullen van onze godsdienstige plichten.

En daar heeft de prediker mee te rekenen. Geen politiek bijv. op de preekstoel, en indien wel, dan die van de profeten des Heren voor dat oude Oosterse volk, dat in geheel andere omstandigheden leefde dan wij in deze moderne dag. Historisch interessant, o ja. Maar geen „inlegkunde" in de preek. Want buiten de kerk, straks voor de levensstrijd in de week, hebben wij de „leiders" van onze organisaties; en onze geleerden voor de vragen in de moderne politiek en economie, die de behoeften voor de moderne dag in de puntjes kennen.

Wij hebben onze Vrije Universiteit, heel calvinistisch, daar kunt u op aan, en de geleerden daar vertellen ons, dat de kerk zich moet houden buiten de dingen van de dag, en dat zij hun staatsleer niet kunnen bouwen op bijbelteksten en dat voor onze moderne samenleving, ons economisch bestel, uit de Bijbel niet veel valt te leren.

De kerk, d.w.z. de prediking des Woords, doet verstandig zich buiten dat alles te houden. Dáár gaat het over de zaligheid der ziel, de vaste verzekering voor het hiernamaals. Dáár heeft de kerk mee te doen. En is voor die zaligheid iets meer nodig dan dat wij Jezus „hebben" als onze Zaligmaker? Zoals bijv. het Leger des Heils dat óók verstaat? Daar is niet alles in orde, maar daar is toch de hoofdzaak; dat waarop het aankomt, om ons veilig te weten voor de toekomst.

En als de apostel Paulus zegt dat hij niets weust te weten dan Jezus Christus en Dien gekruist, geldt dit dan niet inzonderheid voor de eeuwigheid?

Hier beneden in ons moderne leven met zijn moderne eisen kunnen wij in vele opzichten het heel goed vinden met humanisten en socialisten, die overigens uitgaan van de belijdenis, dat de mens goed is en geen Zaligmaker nodig heeft noch voor dit noch voor het toekomende leven. Bovendien hoe angstvol onze tijd ook moge zijn, hoe groot de afval, hij heeft toch ook veel moois en aantrekkelijks. En dat aantrekkelijke kunnen wij alles heel goed genieten, als wij er het bijvoegelijk naamwoord Christelijk voor weten te plaatsen.

En zorgen dat de Zondag er buiten blijft. Ja — dat kenmerkt ons dan als heel gehoorzame christenen. De Zondag..... Zeker, het kan natuurlijk zijn, zo schreef het een dezer dagen nog het ook in onze kring gelezen algemeen christelijk blad „Trouw", dat wij wel even ook van wat er op Zondag gebeurde in de heidense Olympische spelen kennis moeten nemen, maar dat is dan slechts voor het verband, om het door de weekse gedoe te kunnen verstaan.

Blijven wij wel altijd van de radio af, zo na de preek als de wedstrijden worden verslagen?

Ziehier de schrikkelijke godsdienstige afval in deze dag van zich nog gereformeerd noemend volk.

En laten wij de borst niet hoog dragen en zeggen: wij zijn van dat alles vrijgemaakt. De „wereld" is even gevaarlijk voor ons als voor een ander. Zij is een van onze erge vijanden.

Daar zijn mensen, die zich beledigd gevoelen, als zij horen niet voor honderd procent vrijgemaakt te zijn, omdat zij nog allerlei contacten hebben of zoeken, waartegen terecht gewaarschuwd wordt.

Ik versta die verstoordheid niet al te recht. Want waarachtig vrijgemaakt van al de verleiding en afval in deze onze dag — pas op, laten wij niet te gauw tevreden zijn. Ik heb trouwens al heel wat van die honderdprocenters ons weer zien verlaten.

Hier geldt het woord der Schrift: welgelukzalig hij, die gedurigiijk vreest. De v r e z e des Heren.

Maar wij ontmoeten vooral de vrees voor de kerk, die het Woord Gods waarlijk verkondigt. De mensen zijn, zei ik, bang voor de kerk en dat uit zich op allerlei wijze.

Daarover echter D.V. in een volgende brief.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen

MARNIX.

PERSSCHOUW

MOEITEN EN ZORGEN IN DE CHR. GEREF. KERK VAN N.-AMERIKA.

Aan insiders was het reeds lang bekend, dat in de Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika gedurende de laatste jaren allerlei gevaarlijke spanningen waren ontstaan.

Vooreerst openbaarde zich daarin een sterk om zich heengrijpend verwereldlijkingsproces. Het amerikanisme, dat zich vastbijt en zijn levensgenot zoekt in dollars en plezier, tastte ook velen in die kerken aan. Wie een tijd lang meer dan oppervlakkig in de g e m e e n t e n verkeerde, werd diep ongerust over de ont-Geestelijking en de vervlakking van het leven daarin. Het waarlijk gelovig bezig zijn met de strijd tegen de zonde en de worsteling van de kerk en het koninkrijk Gods wordt zeldzamer. En de prediking, die zich blijkbaar instelt op het steeds onkundiger wordend gehoor, verliest al meer haar diepte en kracht.

Bovendien ontstond in de laatste jaren een steeds sterker wordende controvers tussen een groep leiders, die met vreugde de in 1924 door de Chr. Geref. Kerk aanvaarde gemene-gratie-leer in al haar consequenties wilde toepassen en dus ijverde voor een zeer ver gaande assimilatie aan „de wereld" èn een andere groep, die voor de ontstellende consequenties van de leer der algemene genade terugdeinsde. Het kwam zelfs zó ver, dat deze linker- en rechtervleugel van de amerikaanse Chr. Gereformeerden naast en tegenover de officiële organen van hun kerk — De Wachter en The Banner — elk een eigen orgaan in het leven riepen.

En tot overmaat van ramp werd eveneens overal in de gereformeerde wereld de hiërarchische tendenz in deze kerk steeds sterker. Nog veel erger dan in Nederland wordt de Chr. Geref. Kerk van het democratische

---

heidsschool vordert, zoo neemt ze hierin feitelijk het Liberale stelsel over. En ze neemt dan het stelsel over ook in den wortel. Ze vordert dan een neutrale Overheid. Ze ontzegt dan aan de Overheid het recht op het innemen van een positief Christelijk standpunt. Ze gaat dan principieel op de lijn van het Liberale beginsel over en ontkent, dat een Christelijke Overheid mogelijk is. En ze geeft hiermee haar eigen bestaansrecht als Christelijke Overheid prijs.

Zoo is in Nederland de overlegging van steeds meerderen. Zij zijn het er over eens, dat de Overheid Scholen en Kerken vrij moet laten. Maar hoe de Overheid als Gods dienaresse zelf Christelijk moet handelen tegenover de Kerken, en hoe zij zelf onderwijs en opvoeding geeft in Overheidsscholen, daarover verkeren de meesten onder ons, ondanks alles wat er over geschreven is, in duistere nevelen. En ze vragen zich af of we hierin Liberaal moeten zijn na alle protest van hart en geweten tegen de zielverwoestende en volkverwoestende neutraliteit der neutrale Scholen."

Hoe Sikkel over deze zaak denkt is vanzelfsprekend duidelijk.

Hij heeft in dezen geen moment geaarzeld.

„De grondstelling van het Calvinisme" — aldus klonk zijn klaar en krachtig woord — is deze, „dat i e d e r in zijn ambt en roeping, e n z e e r b e p a a l d o o k d e O v e r h e i d, den eenigen en waarachtigen God heeft te dienen, gelijk Hij ons in zijn Woord geleerd heeft, en dienovereenkomstig naar zijn Woord heeft te belijden en te eeren". Deze „grondstelling van het Calvinisme en van Calvijn" is zelf zo fundamenteel, dat het al of niet aanvaarden daarvan en leven daarnaar beslist over het recht op den naam Calvinisme en Calvinisten!

Maar als zó de roeping der Overheid is, dan mag de Overheid ook geen „neutraal", dat wil zeggen „praktisch-atheïstisch" onderwijs laten geven!

„Deze toestand is onverantwoordelijk. En ze is schromelijk onrecht. De Overheid zelf voedt daardoor een belangrijk deel van ons volk zonder God en zijn Wet op. De Overheid m a g dit niet doen. En voor een Christelijke Overheid is zulk een toestand daarom even onhoudbaar als voor een Christelijk volk.

Daar komt nog bij, dat de Onderwijzers, door de Overheid opgeleid, niet alleen niet weten willen van godsdienst, maar ook niet van gezag, van vaderlandsliefde, van eerbied voor de Koningin en voor het Oranjehuis, en van een nationaal leven van ons volk! Zij willen „het kind" geestelijk-anarchistisch laten opgroeien, en daarmee ook zedelijk-anarchistisch, zonder God en wet, zonder vaderland en volk.

Onhoudbaar! Rusteloos moet herhaald worden, dat deze toestand onhoudbaar is. Ondragelijk voor een Christelijk volk en voor een Christelijke Regeering."

En daarom — ALS de Overheid, de Christelijke Overheid, opvoedt, dan kan, dan mag zij „de Christelijke vordering" om „Christelijk op te voeden" en om „nationaal" op te voeden niet afwijzen!

De nood, neen, G o d s w e t is naar opgelegd!

Natuurlijk, Sikkel ziet de moeilijkheden die zich daarbij zouden voordoen ten volle. Op geestelijk terrein gaan ook in Nederland de geesten uiteen „en daarom k a n de Overheid geen Scholen oprichten zonder de gelijkheid van recht te schenden.

Maar er is een oplossing van deze moeilijkheden! Sikkel wijst die met deze woorden aan:

„De Overheid moet zich dan ook uit de School terugtrekken, al blijft zij tegenover de School een roeping hebben, die ze ook door haar wetgeving vervullen moet.

De Overheidsschool moet Volksschool worden. Door vrije groepen uit het volk moet zij overgenomen worden. En deze groepen moeten dan, wat de opvoeding aangaat, vrijgelaten worden, terwijl ze overigens onder Overheidscontrole staan.

Een andere oplossing die de gelijkheid van recht eerbiedigt, schijnt ons niet mogelijk.

Moge het geroep om een goede oplossing door wijziging der wetgeving krachtig opgaan!" [3])

***

Zo worstelde Sikkel reeds voor een veertig jaren tegen de dominerende stroom in om waarachtig C h r i s t e l i j k e politiek. Zo zwoegde hij om het Christen-volk te doen verstaan wat het zeggen wil, dat Overheden dienaressen van Jezus Christus zijn. Die Hem moeten, en mógen, gehoorzamen ook en juist bij de vervulling van haar regeringstaak.

En als we ons in deze strijd inleven vragen we ons af: wat is er van dat alles geworden? Zijn we niet verder dan ooit van d e z e christelijke politiek áf. Wie is er nog serieus mee bezig? Al meer, al verder is de „christelijke politiek" w e r e l d s e politiek geworden. Een beetje anders. Niet zo vooruitstrevend. En met een paar teksten er bij! En met een aantal „christelijke gedachten en ideeën" er bij. Maar voorts?

Zie, dat alles is de langzame, grondige voorbereiding van de „doorbraak" geworden.

Ze is niets anders dan de rijpe vrucht van een reeds sinds jaren voortvretend proces van de ontchristelijking der „christelijke politiek". C. V.

[3]) „Hollandia", No. 1106, 14 Mei 1910.

Amerika van boven af gemassregeld en beheerst.

Het is nu deze zomer tot een zeer ernstige crisis in deze Chr. Geref. Kerk gekomen. Niet minder dan v i e r van de z e s hoogleraren van de Theologische Hogeschool dezer kerken werden door de generale synode afgezet.

We willen enkele persreacties op dit uitermate belangrijke besluit hier weergeven.

Allereerst de officiële mededeling omtrent deze afzetting, zoals deze door de synode zelf aan de kerken werd rondgezonden.

Ze luidt als volgt:

> De synode van 1952 doet de volgende gewichtige mededeling aan ons volk:
>
> 1. De synode besloot Dr William Rutgers en Dr William Hendriksen [1]), wier ambtstermijn verstreken was [2]), niet opnieuw te benoemen.
>
> 2. De synode besloot tevens de nog niet verstreken ambtstermijn van Prof. George Stob en Prof. Harry R. Boer te beëindigen (en dus hun diensten op te zeggen).
>
> 3. De synode nam de bovengenoemde besluiten na zorgvuldige en biddende overweging van het advies van het College van Curatoren, de commissie van onderzoek benoemd door de synode van 1951, van onze eigen advies-commissie en na aan alle leden van onze theologische faculteit de volle gelegenheid te hebben gegeven zich uit te spreken. Vele uren en zelfs dagen van alzijdige en vrije discussie waren gewijd aan ieder aspect van de situatie waarin de Theologische School zich bevindt, **een situatie zo ernstig, dat zij het aanzien van onze Theologische School schaadde, een atmosfeer schiep, die nadelig was voor de vorming van onze toekomstige predikanten, en de vrede en het welzijn van onze kerken bedreigde. Na deze lange en biddende overweging en vóór de betekenisvolle stemming zocht de Synode opnieuw de troon der genade in een ernstig smeekgebed om goddelijke leiding.**
>
> 4. Zo spoedig mogelijk zal de kerk op de hoogte worden gesteld betreffende nieuwe benoemingen of tijdelijke voorzieningen, welke de Theologische School in staat zullen stellen ook gedurende het komende jaar op behoorlijke manier te functionneren.
>
> Wij vertrouwen, dat onze kerkeraden en al onze mensen deze mededeling zullen ontvangen met medegevoel en begrip voor de geweldige problemen, waarvoor de synode geplaatst werd en in rustige erkenning van het gezag dat Christus in zijn kerk heeft ingesteld. We doen deze mededeling in het vertrouwen en de zekerheid dat er in onze huizen en overal in onze gemeenten een ernstig en ononderbroken gebed zal zijn voor ons Calvin College [3]) en onze Theologische School van wier geestelijke kracht in zo grote mate het welzijn van onze Kerk afhangt.
>
> HERMAN BEL, Praeses.
> PETER G. HOLWERDA, 1e Scriba.

Tot zover deze mededeling.

Men merkt tot zijn grote verbazing, dat de kerken officieel volkomen onkundig worden gehouden omtrent de oorzaken van het conflict en de „zonden" van de afgezette hoogleraren.

In een totalitair geregeerde staat of kerk kon men het niet slechter doen in dit opzicht.

Een beroep op de door Christus in de kerk gelegde macht is z ó niets anders dan ontstellende menselijke machtsusurpatie.

Nadat het bovengenoemde officiële bericht aan de kerken verzonden werd verscheen in „The Banner", het officiële orgaan van de Chr. Geref. Kerk een artikel van de hoofdredacteur Ds H. J. Kuiper onder de titel: „The Seminary Situation". We nemen daaruit in vertaling het volgende over:

> We schrijven de volgende regels met een bezwaard hart. Ze verhalen van een reeks gebeurtenissen in de jongste geschiedenis van onze kerkelijke denominatie, die wij beschouwen als de meest tragische voorvallen uit geheel onze geschiedenis. Vier van de zes professoren van onze geliefde Theologische School werden ontslagen. Nauwkeuriger gezegd: de twee, wier ambtsperiode was verstreken, Prof. William Hendriksen en Prof. William H. Rutgers, ontvingen geen herbenoeming; de diensten van de andere twee, Prof. Georg Stob en Prof. Harry R. Boer werden beëindigd. Deze handeling van onze synode heeft inderdaad geschiedenis gemaakt. Voorzover wij weten, is in enige kerkelijke denominatie iets dergelijks, dat nl. twee derde van een theologische faculteit tegelijkertijd uit het ambt werd ontzet, nog nooit tevoren geschied.
>
> Het is wel niet noodzakelijk mee te delen dat wij in dit verslag niet onze persoonlijke reacties op de toestand van de Theologische School of op de genomen besluiten weergeven. Wij trachten zo objectief mogelijk te zijn in het weergeven der gebeurtenissen en het werpen van licht op wat geschiedde èn op de besluiten.
>
> Daar al de zittingen, waarin de synode zich met deze situatie bezig hield comité-zittingen (executive-sessions) waren, is er, behalve wat de synode zelf bekend heeft gemaakt, niet veel dat wij onze lezers kunnen vertellen. En toch schijnt enige uitleg noodzakelijk te zijn in aansluiting op de officiële mededelingen, die reeds zijn gedaan. Onze mensen zijn verbijsterd. Of zij veel of weinig hebben gehoord, zij zijn niet bij machte feiten van geruchten te onderscheiden. ..... De kern ervan vindt men in de volgende woorden, die onderstreept waren in het afschrift dat de synode ons gaf. (Ds Kuiper citeert dan de woorden, die ook wij in de officiële bekendmaking der synode hebben onderstreept — C. V.).
>
> We moeten erkennen, dat indien de vier mannen, die er direct bij betrokken zijn, alle schuldig waren vanwege ketterij of ernstig wangedrag, deze woorden ook geschreven konden worden. Zij zijn ook zeer algemeen gehouden, natuurlijk opzettelijk. De synode wilde de gevoelens van de betrokkenen ontzien, de gemoederen van onze mensen kalmeren en tegelijkertijd de nadruk leggen op de ernst van het probleem en haar drastische daad rechtvaardigen.
>
> Om die reden voelen we ons gedrongen te zeggen, om der wille van de eer van de mannen die er bij betrokken zijn en het welzijn van onze kerk, dat de synode geen enkele van de betrokkenen afzette **op grond van valse leer of wangedrag.** Deze mannen bezitten nog steeds hun volle rechten en eer als predikanten bij de Christelijk Gereformeerde Kerken en zijn beroepbaar.....
>
> Alles wat we hier kunnen zeggen over de aard van de situatie der Theologische School is dat een „felle twist" (sharp contention) ontstond tussen de leden van de faculteit betreffende zaken van beleid (matters of policy). Aan de ene kant stonden de professoren Volbeda, Wijngaarden, Hendriksen en Rutgers. Aan de andere kant de professoren Stob en Boer. Het gemis aan overeenstemming leidde tot tegenstelling en vervreemding (controversy and estrangement). Het vorige jaar benoemde de synode een commissie van onderzoek om de zaak in al haar vertakkingen te bestuderen. Aan deze commissie werd opgedragen direct aan de synode te rapporteren maar haar bevindingen ook mee te delen aan het college van curatoren. Wat de toestand nog gecompliceerder maakte was het feit, dat de bevindingen van deze beide lichamen en van de adviescommissie der synode niet gelijk waren. Inderdaad, er was een in 't oog vallend verschil tussen de verschillende adviezen.
>
> De synode kreeg ook nog te doen met een aantal andere stukken, betrekking hebbend op deze zaak. Eén classis verzocht „de hele kwestie van de benoeming der professoren aan de Theologische School" opnieuw in studie te nemen. Een kerkeraad vroeg om nauwkeuriger onderzoek en toenemende waakzaamheid ten aanzien van de geloofsovertuigingen, en andere inzichten, sympathieën en standpunten van toekomstige professoren en leraren en van de tegenwoordige professoren en leraren op Calvin College en de Theologische School...." Een Classis diende een soortgelijk voorstel in. Een andere Classis „drong er bij de synode op aan alles wat in haar vermogen ligt te doen om een einde te maken aan de ernstige en betreurenswaardige toestand van de Theologische School." Eén kerkeraad verzocht de synode om „nauwkeurig de hand te houden aan de regelen voor het benoemen van professoren aan de Theologische School, vooral aan de regel, die de publieke bekendmaking van de nominaties vereist."
>
> Er waren ook mededelingen en verzoekschriften van professoren, studenten en andere individuele personen. Eén verzoekschrift was ondertekend door 167 leden, een ander door 37, nog weer een ander door 131. Getuigschriften ten behoeve van bepaalde professoren, ondertekend door een aantal studenten waren eveneens aanwezig. Geen van deze verzoekschriften werd door de synode geapprecieerd. Zij verklaarde ze onontvankelijk, hetzij omdat ze niet in de juiste kerkelijke weg ter synode kwam (d.w.z. via classes of kerkeraden) of omdat zij hadden moeten worden gericht aan het College van Curatoren. Zij besloot tevens: „De synode betreurt het zeer, dat zulke praktijken van het laten circuleren van verzoekschriften in onze kerken en door onze leden nagevolgd worden. De synode keurt zulke praktijken ten strengste af."
>
> Laten we vermelden dat aan de vier professoren, die van de Theologische School verwijderd werden de gelegenheid werd gegeven om zich te verdedigen. Zij waren evenwel niet aanwezig toen de synode beraadslaagde en besliste over de adviezen van de adviescommissie tot hun verwijdering.
>
> Het zal wellicht goed zijn om ten besluite op te merken dat er een groot verschil van inzicht was onder de afgevaardigden in hun waardering van de moeilijkheden. Dat geldt eveneens van anderen, die geen afgevaardigden waren maar die toch enige kennis van de feiten hebben. Sommigen denken dat dit louter een persoonlijk gekibbel (squabble) was over tamelijk onbelangrijke dingen. Anderen menen dat belangrijke kwesties in geding waren. Er was geen overeenstemming tussen de afgevaardigden omtrent de wortels van de moeilijkheden, noch over de ware betekenis en de omvang daarvan. De synode poogde niet deze verschillen van mening op te lossen. Zij hield zich hoofdzakelijk bezig met de vraag hoe het geschil (the controversy) beëindigd kon worden, teneinde de School voor verdere verscheuring te bewaren, en de harmonie en vrede in de kerk te herstellen. De meerderheid was van oordeel, dat de enige manier om dit alles te doen was het nemen van de radicale maatregel om vier van de mannen, die in het geschil (dispute) gewikkeld waren te verwijderen.
>
> De synode zag de toestand donker in. De tijd zal leren of haar besluiten de gewenste uitwerking zullen hebben. In elk geval, laten wij ter harte nemen de slotwoorden van de officiële aankondiging van de synode „dat er in onze huizen en overal in onze gemeenten een ernstig en ononderbroken gebed zal zijn voor ons Calvin College en onze Theologische School van wier geestelijke kracht in zo grote mate het welzijn van onze kerk afhangt.

Tot zover Ds Kuiper.

Voor wie het alleen van deze gegevens hebben moet, blijft de zaak duister.

En een heirleger van vragen rijst in hem op!

Inderdaad, wat in Grand Rapids geschiedde is verbijsterend — ook voor ons in Nederland. Wij denken aan de historie van de oude Afgescheiden emigranten. Uit hun sterk geloof is de Chr. Geref. Kerk in Amerika gegroeid. En we vragen ons af: wat zal van deze kerk worden? Wat we horen is zorgwekkend. Het wordt al zwaarder om alléén uit het Woord te leven en niets te begeren dan de gemeenschap met en de gehoorzaamheid aan de levende God. Zo nodig met offerande van alles. Het begint er al meer op te lijken, dat 1924, het jaar waarin de gemeë-gratie-leer als officiële kerkleer door de Chr. Geref. Kerk werd aanvaard, een fataal keerpunt wordt in de historie van deze aan Holland zo nauw verwante kerk.

We nemen in verband met de misère aan de Theologische School van de Chr. Geref. Kerk in Amerika tenslotte nog enkele opmerkingen over welke we in „Concordia", het bekende blad uit de kringen van de Prot. Ref. Churches, aantroffen.

Daarin schrijft Ds van Weelden speciaal over de vervanging van de vier afgezette hoofleraren. En we lezen dan dit:

> Al de benoemingen waren slechts voor één jaar, uitgezonderd die van Dr Berkouwer, de professor in de Dogmatiek van de Gereformeerde Kerken in Nederland, welke benoemd werd om Dr Rutgers in de leerstoel voor de Dogmatiek op te volgen. (Berkouwer heeft reeds bedankt). Daar Prof. Volbeda met emeritaat gaat, werd de geëmeriteerde Prof. R. B. Kuiper van Westminster Seminary, vroeger president van Calvin College, gekozen voor de leerstoel voor de Practische Theologie. De leerstoel voor Ethiek en Apologetiek, die vacant werd door de ziekte en het emeritaat van Prof. Clarence Bouma, die verpleegd wordt in Pine Rest, werd toevertrouwd aan Dr Henry Stob van Calvin College. Dr Ned Stonehouse, eveneens van het Westminster Seminary, werd gekozen om Dr Hendriksen te vervangen. Dr John Kromminga, predikant van de Christelijk Gereformeerde Kerk in Grand Haven werd benoemd voor de leerstoel voor Kerkgeschiedenis, vroeger bezet door Dr George Stob. Er werd niemand benoemd voor de leerstoel voor Zending, die toevertrouwd was aan Dr Boer. Het is opmerkenswaard dat drie van de vijf benoemden „van buiten" komen, zoals dit ook 't geval was met Prof. van Til van Westminster, die voor de benoeming hem aangeboden door de vorige synode bedankte. Verschillende verklaringen zouden kunnen worden gegeven over dit belangrijke feit, maar we zullen ons publiek aan geen enkele wagen. Of de operatie succes heeft, moet afgewacht worden. Hoewel volgens vele geruchten het geval van „persoonlijke aard" is of „een kwestie van personen", schijnen er diepere oorzaken te zijn. Indien dit het geval is, zal ongetwijfeld de kwestie opnieuw aan de orde komen, en misschien ergens anders. Wij zouden niet verrast zijn indien dat „ergens anders" het College is, waar de wateren geenszins kalm en heider zijn en dat reeds enige tijd niet waren. Het gaat daar ten diepste om de

[1]) Van deze Dr Hendriksen verscheen o.a. een verklaring van de Openb. van Johannes welke onlangs in nederlandse vertaling bij Kok in Kampen werd uitgegeven.

[2]) In de Chr. Geref. Kerk worden de professoren van de Theol. Hogeschool aanvankelijk voor een bepaald aantal jaren benoemd. Daarna volgt, indien ze voldoen, een benoeming voor het leven.

[3]) Dit is een instituut voor middelbaar onderwijs, ongeveer gelijk aan onze lycea, dat eveneens door de Chr. Geref. Kerk wordt in stand gehouden.

Wijzigingen Handboek 1952

Blz. 10 GRONINGEN. Adres kerkeraad: T. Mooibroek, p.a. Kerkelijk Bureau, Herman Colleniusstr. 13. Regeling predikbeurten: K. Kleine, Akkerstr. 18a. Kerkelijk Bureau: voor inzending van alle stukken voor kerkeraad en boekhouder: Herman Colleniusstr. 13. **(38)**

Blz. 12 ONDERDENDAM. Adres kerkeraad: LJ. Ungersma, **Winsummermeeden 31,** Winsum (Gr.). Kerkdiensten: **Middelstummerweg 17.** **(39)**

Blz. 20 BUITENPOST. Adres kerkeraad: F. Dam, Jeltingelaan 12. **(40)**

Blz. 21 CLASSISDEPUTATEN. Postrekening Zendingsquaestor, br G. Dam, is **nr 593667.** **(41)**

Blz. 24 NIJEGA-OPEINDE. Adres kerkeraad: P. J. de Boer, B 124, Oudega Smal. **(42)**

Blz. 38 HENGELO. Adres ds H. J. Zwarts: Achterhoeksemolenweg 274. **(43)**

Blz. 48 APELDOORN. Adres kerkeraad: H. Staal, **Schuttersweg 59.** **(44)**

Blz. 50 NEEDE. In Lochem worden momenteel geen kerkdiensten meer gehouden. **(45)**

Blz. 51 ZUTPHEN. Adres ds Janse: Hellenraetplein 10. Tel. K 6750—3968. **(46)**

Blz. 57 BUSSUM. Predikant: ds P. Lok. Adres: v. d. Helstlaan 55, Naarden. Tel. 7940. **(47)**

Blz. 59 DOORN. Adres Diaconie en Penn.m./Boekh.: H. A. Th. Bakhuizen, **Kampweg 113, Doorn.** Kerkdiensten: 9.45 en 5 uur. **(48)**

Blz. 63 DEN HELDER. Adres diaconie: J. Kater, Vijzelstraat 84. **(49)**

Blz. 68 HOOFDDORP. Adres kerkeraad: A. W. van Leeuwen, Wilhelminalaan 50. **(50)**

Blz. 71 DORDRECHT. Adres diaconie: G. A. Verbaan, Hooftstraat 51. Kashouder: A. v. Doorn, Groothoofd 6. Postrek. ongewijzigd. **(51)**

Blz. 72 GORINCHEM. Adres kerkeraad: P. Schelling, Arkelstraat 80a. Tel. K 1830—2617. **(52)**

Blz. 74 ALPHEN A. D. RIJN. Adres kerkeraad: L. Rademaker, Vondelstr. 18. Tel. 3011. **(53)**

Blz. 76 VOORSCHOTEN. Aantal bel. leden: **21.** **(54)**

Blz. 77 DELFT. Adres kerkeraad: C. D. Goudappel, De Vriesstraat 16. Tel. 3078. Commissie van Administratie: M. Berends, Voorstraat 9 B. Kerkdiensten: Groen van Prinstererschool, Nieuwe Langendijk 46, zoveel mogelijk 9.30 en 4.30 uur. **(55)**

Blz. 79 RIJSWIJK. Adres kerkeraad: J. G. de Wit, Broekslootkade 159. Tel. K 1700—181624. Diaconie: G. den Oudsten, Alb. Thijmplein 39. **(56)**

Blz. 87 SCHIEDAM. Adres kerkeraad: P. Kleijnjan, Graaf Florisstraat 61. **(57)**